

**UNIVERSITAT
JAUME·I**

TREBALL FINAL DE GRAU EN MESTRE/A D'EDUCACIÓ PRIMÀRIA

**L'EDUCACIÓ INTERCULTURAL COM A EINA FONAMENTAL
D'APRENTATGE EN L'AULA DE PRIMÀRIA**

Nom de l'alumna

Mar Bisbal Garcia

Nom de la tutora de TFG

Reis Lloría Adanero

Àrea de Coneixement

Didàctica de les Ciències Socials: Geografia

Curs acadèmic

2020/21

ÍNDIX

RESUMEN	3
1. INTRODUCCIÓ	4
2. JUSTIFICACIÓ	5
3. MARC TEÒRIC	6
4. PROGRAMA D'INTERVENCIÓ	10
4.1. Descripció del context institucional	10
4.1.1. Objectius.....	10
4.1.2. Continguts i competències.....	11
4.2. Metodologia	12
4.2.1. Activitats.....	13
4.2.2. Temporalització.....	14
4.3. RESULTATS	15
4.3.1. Activitat 1: UNA ULLADA AL MÓN, TREBALLEM LA INTERCULTURALITAT.....	15
4.3.2. Activitat 2: QUÈ SABEM SOBRE LA INTERCULTURALITAT?.....	16
4.3.3. Activitat 3: ANALITZEM I ACTUEM!.....	17
4.3.4. Activitat 4: ENS VISITEN.....	17
4.3.5. Activitat 5: ELS DRETS DE TOTS ELS XIQUETS I XIQUETES.....	18
4.3.6. Activitat 6: ELS NOSTRES ORÍGENS.....	19
5. CONCLUSIONS GENERALS	22
6. BIBLIOGRAFIA	24
7. ANNEXOS	26
ANNEX 1 – HORARI DE CLASSE	26
ANNEX 2 – TEMPORALITZACIÓ PROJECTE	27
ANNEX 3 – ACTIVITATS	29
3.1. ACTIVITAT: UNA ULLADA AL MÓN, TREBALLEM LA INTERCULTURALITAT.....	29
3.2. ACTIVITAT: QUÈ SABEM SOBRE LA INTERCULTURALITAT?.....	30
3.3. ACTIVITAT: ANALITZEM I ACTUEM!.....	35
3.4. ACTIVITAT: ENS VISITEN.....	39
3.5. ACTIVITAT: ELS DRETS DE TOTS ELS XIQUETS I XIQUETES.....	42
3.6. ACTIVITAT: ELS NOSTRES ORÍGENS.....	48

RESUMEN

Avui en dia la diversitat és una realitat que es veu reflectida en les aules, en les quals el sistema educatiu ha de donar visibilitat per integrar a tots aquells xiquets i xiquetes amb una cultura diferent a la del país receptor. El propòsit d'aquest projecte és afavorir una educació basada en la interculturalitat en l'aula de quart de primària d'un centre de la Comunitat Valenciana mitjançant les assignatures de Ciències Socials, Valors Cívics socials i Plàstica. Durant el desenvolupament d'aquest treball es porten a terme diferents activitats destinades a treballar la inclusió i la diversitat cultural de l'aula, així com aprendre i valorar les diferents cultures existents i sobretot identificar tots aquells comportaments racistes, xenòfobs i discriminatoris cap a persones de diferents cultures, per tal de crear un espai tolerant i lliure de prejudicis.

Paraules clau: Interculturalitat, educació, inclusió, diversitat cultural.

1. INTRODUCCIÓ

Aquest treball respon a la modalitat professionalitzadora, és a dir, aquest està portat a la pràctica com a objectiu de desenvolupar i crear un espai intercultural dins de l'aula com a futura mestra d'educació primària.

Com sabem, l'escola és un espai social i educatiu on cada vegada és més habitual trobar-nos amb la presència d'alumnes provinents de diferents països. Doncs, per què no utilitzar aquesta riquesa cultural per fomentar una educació intercultural en els xiquets i xiquetes?

En diverses ocasions aquest desconeixement a lo "diferent" crea prejudicis, pors, inseguretats i situacions de discriminació que no tenen cap mena de justificació, el qual pot crear problemes seriosos si no s'arriben a eliminar. Per aquest mateix motiu, considere molt important treballar el tema de la interculturalitat a l'aula, ja que vivim cada vegada més en una societat diversa on la presència de diferents cultures és cada vegada major. Per tant, com aquesta diversitat no solament afecta la societat en general, sinó que també l'àmbit escolar està molt involucrat, cal que l'escola done veu al coneixement d'altres cultures, a la seva integració i eliminació de tota classe de prejudicis i situacions discriminatòries.

Al llarg d'aquest document, s'observa una proposta per treballar l'educació intercultural a l'aula mitjançant metodologies educatives que s'adapten a les necessitats socials i culturals que tenim per tal d'aconseguir un espai equitatiu i intercultural.

Aquest treball compta amb un total de quatre punts clau per desenvolupar el tema. En primer lloc, en la justificació expose allò que m'ha motivat per seleccionar el tema de la interculturalitat i també presente l'objectiu que pretenc aconseguir. En segon lloc, en l'apartat de marc teòric reflexare la necessitat de treballar aquest projecte en les aules, i també veure les aportacions de diferents autors entorn al tema que ens ocupa i profunditzar sobre els conceptes teòrics que envolten el terme d'interculturalitat. Pel que fa al projecte formatiu, queda detallat el context institucional on es va aplicar aquest projecte, els participants d'aquests, els continguts i els procediments per a dur-ho a terme.

A més a més, amb ajuda d'unes taules es podrà observar el desenvolupament de les activitats dutes a terme amb l'alumnat, així com també el material en el qual s'ha treballat, la temporalització i l'avaluació duta a terme. Per últim, a l'apartat de les conclusions s'exposen els resultats aconseguits així com una proposta de millora.

Així doncs, amb aquesta proposta educativa pretenc fomentar el coneixement de tot el conjunt de cultures que formen part de l'aula, adquirint coneixements i normalitzant allò que poden veure com a diferent per crear un espai ric en cultura i lliure de prejudicis.

2. JUSTIFICACIÓ

Aquest Treball de Fi de Grau té com a objectiu principal aconseguir una educació Intercultural en l'àmbit d'educació primària en un centre d'educació infantil i primària de Castelló, concretament en l'aula de quart de primària. En aquesta classe, hi ha un total de 17 alumnes, aquests són xiquets i xiquetes dintre dels quals trobem a un xiquet i una xiqueta d'origen romanès, una xiqueta maliana i un xiquet d'origen veneçolà.

En el present projecte, amb les activitats proposades pretenc aconseguir un clima d'aula on els prejudicis culturals i socials desapareguen gràcies al treball portat a terme en les àrees de Valors i Ciències Socials, on l'alumnat desenvoluparà un pensament crític i treballarà cooperativament per ser capaç de detectar totes aquelles situacions de desigualtat i intentar lluitar contra elles perquè en un futur no es puguin produir.

L'elecció de la temàtica d'aquest projecte és causada per la formació que he rebut en el Grau de Mestre/a d'Educació Primària en la Universitat Jaume I (UJI). Assignatures com Educació per a la Diversitat o Didàctica i Organització Escolar m'han fet veure la necessitat d'implementar un model sociocultural a les aules que done cabuda a totes les cultures existents del centre respectant i aprofitant aquesta diversitat cultural per a crear un espai tolerant.

També, un altre punt que m'ha fet escollir aquest tema és veure diàriament la quantitat de casos de racisme i exclusió que podem trobar en l'àmbit acadèmic, laboral o social i que s'han fet eco a escala mundial. Per aquesta raó, i com he pogut comprovar durant tots aquests anys d'aprenentatge, la formació del professorat en aquest tema és un punt clau per a realitzar un canvi en la societat, eliminant per complet aquestes accions i reivindicat el dret a la identitat personal de cada individu. Per aquest mateix fet, és molt important treballar la interculturalitat a l'aula fomentant activitats cooperatives, dinàmiques de comunicació, resolució de conflictes, debats...per tal de crear un entorn educatiu positiu que elimine per complet tots aquells prejudicis i, per tant ens beneficie individualment i com a grup per construir un món millor.

A més, com sabem l'escola és un reflex de la societat i com hem dit tenen una gran tasca en la formació de l'alumnat i per tal d'aconseguir aquest objectiu és imprescindible que des de ben menuts es fomenti tots aquells valors com la tolerància, el respecte i la comprensió cap a altres cultures que han de permetre l'acceptació de l'altre. Però, com he esmentat abans, la formació del professorat és una peça imprescindible per complir amb els objectius de l'educació intercultural, per aquest fet, els i les mestres han d'estar en continu aprenentatge i formació per gestionar adequadament la diversitat cultural en les aules.

Per tant, podem afirmar que l'escola es un motor de canvi per tal de construir una societat justa i igualitària on tothom siga capaç de conviure i interaccionar en condicions d'igualtat, conservant la seva pròpia identitat convertint així l'aula en un espai de visió cultural.

3. MARC TEÒRIC

Durant dècades enrere, s'han produït importants canvis en l'estructura educativa i social del nostre país, ja que com bé sabem, vivim en una societat cada vegada més diversa, on els continus moviments migratoris fan que persones de diferents cultures convisquen entre elles. Aquells països més desenvolupats, amb una economia més estable són els principals factors d'atracció davant totes aquelles persones que viuen en països on la fam, la pobresa i les malalties són presents cada dia. Per entendre aquests moviments, cal saber els conceptes de moviment migratori, emigració i immigració:

- El moviment migratori fa referència a tots aquells desplaçaments que realitzen les persones des d'un territori a un altre. A més, implica un canvi de residència i pot ser temporal o permanent. Aquests moviments es produeixen per diferents causes: naturals, polítiques o econòmiques.
- L'emigració respon al moviment de totes aquelles persones que abandonen el seu lloc d'origen per anar a un altre lloc a viure-hi.
- La immigració és l'arribada de persones a un territori nou.

Tots aquest moviments migratoris tenen diferents efectes en la societat d'arribada, vinculats a canvis de caràcter demogràfics, econòmics, socials i culturals.

Per continuar parlant i entendre amb més claredat la interculturalitat i tots els seus àmbits és necessari conèixer el terme de cultura. Etimològicament, l'origen d'aquest concepte prové del llatí *colere*, el qual significa cultivar. Podem definir el terme de cultura com un conjunt de coneixements, idees, tradicions i costums que caracteritzen a un poble, a partir de la primera definició que va fer del concepte l'antropòleg Tylor l'any 1871 en el seu llibre *Cultura Primitiva*, per a qui "La cultura o civilización, en sentido etnográfico amplio, es ese todo complejo que incluye el conocimiento, las creencias, el arte, la moral, el derecho, las costumbres y cualesquiera otros hábitos y capacidades adquiridos por el hombre en cuanto miembro de una sociedad". Podem afirmar, doncs, que l'ésser humà naix sense tindre una cultura determinada. És a partir les relacions socials on les persones anem adquirint i desenrotllant les eines que ens permetran incorporar-nos a la cultura de la nostra societat. Però al mateix temps i, d'acord amb Alvaez

"El concepto de *cultura* es uno de los más difíciles de entender porque tiene múltiples abordajes desde diversas disciplinas científicas que tratan de integrar una definición común. No obstante, más allá de su definición, lo cierto es que no podemos hablar de la existencia de una cultura sino de una diversidad de culturas que conviven e interactúan en un espacio." (Alvaez, 2014: página 14)

L'organització de les Nacions Unides per a l'Educació, la Ciència i la Cultura (UNESCO) en el document *Nuestra diversidad creativa* afirma que:

“La cultura no es un instrumento del progreso material: es el fin y el objetivo del desarrollo, entendido en el sentido de realización de la existencia humana en todas sus formas y en toda su plenitud” (UNESCO, 1996).

Aquesta situació ens porta a la necessitat de parlar d'un nou model de societat: una societat multicultural. Però, cal distingir entre els conceptes d'Interculturalitat, de multiculturalitat i pluriculturalitat, ja que aquest tres es refereixen a la diversitat cultural, però tenen diferents formes d'entendre-la i d'explicar-la:

“La multi-, pluri- e interculturalidad se refieren a la diversidad cultural; sin embargo, apuntan a distintas maneras de conceptualizar esa diversidad y a desarrollar prácticas relacionadas con la diversidad en la sociedad y sus instituciones sociales, incluyendo la educación.” (Catherine Walsh, 2005: pàgina 5)

- Multiculturalitat, aquest terme reconeix la diversitat i la diferencia així com també la igualtat de drets però no qüestiona aquelles relacions de poder que es poden construir.
- Interculturalitat és la interacció entre cultures diferents en un mateix territori. El que defensa aquest concepte és el fet de respectar i valorar totes les cultures per igual mitjançant la integració, el respecte i el diàleg
- Pluriculturalitat fa referència a la coexistència de diferents cultures en un mateix espai sense ser necessari que desenvolupen vincles o relacions.

A causa d'aquesta diversitat és necessari donar resposta a aquells problemes que tenen les minories ètniques, per tant, cal introduir i aprendre més sobre el concepte d'Interculturalitat tant a nivell educatiu com social. Aquest, com hem vist, pretén donar resposta a la realitat plural que ens dona la multiculturalitat, és a dir, als problemes, necessitats i desigualtats que sorgeixen. Per aquest mateix fet, l'educació intercultural té un pes molt important, ja que té com a objectiu que l'alumnat des de ben menut interaccione i coopere amb els altres, contribuint d'aquesta manera al seu propi desenvolupament i al de la societat sempre en valors de respecte i tolerància. Per tant, aquest model ha d'estar present en tots els aspectes de la vida escolar dels xiquets i xiquetes a càrrec del professorat i a més ha de ser una educació permanent. Coincidint amb allò que afirmen Peiró i Merma, segons els quals tant l'escola com el professorat han de proporcionar les eines en la mesura que:

“La escuela debe contribuir a desarrollar el carácter y enseñar valores básicos, más que ser meramente instituciones para aprender conocimientos académicos. “ (Peiró i Merma, 2012: pàgina 133) mentre que la tasca del professorat és: “brindarles todas las posibles oportunidades para desarrollar la competencia intercultural” (Peiró i Merma, 2012: pàgina 134)

Vinculat a la realitat social que ens envolta apareixen altres conceptes fruit de la convivència de diferents cultures en un mateix entorn social. Tot i que vivim en un món globalitzat, modern i avançant, encara trobem certes situacions d'assetjament i rebuig davant les persones immigrants, tant al carrer, en el treball com a l'escola. Açò ens permet parlar de racisme i de xenofòbia, que impliquen el rebuig a l'altre basat-se en les diferències. Cal recordar ací que malgrat que les races humanes no existeixen, sí que existeix el racisme. En este cas el rebuig es fonamenta en característiques físiques, com podria ser el color de pell. La xenofòbia, que etimològicament, significa "por a l'estranger" es dóna quan una persona rebutja una altra per vindre d'un altre país. És en aquest últim terme on trobem altre concepte associat, "aporofobia" encunyat per la filòsofa Cortina en l'any 2017 i que el defineix com "Un sentimiento de miedo y en una actitud de rechazo al pobre, al sin medios, al desamparado" (Cortina, 2017: pàgina 21), és a dir, quan la persona estrangera té una economia estable és més estrany que es donen certs comportaments xenòfobs, per contra si té pocs diners l'actitud d'acceptació serà diferent. Per tant, Cortina afirma que "El problema no es entonces de raza, de etnia ni tampoco de extranjería. El problema es la pobreza" (Cortina, 2017: pàgina 21)

Consultant el Diccionari Normatiu Valencià (DNV), defineix el racisme com: "*Doctrina que propugna la supremacia d'un grup ètnic sobre un altre i justifica l'explotació econòmica, la segregació social i, fins i tot, la destrucció física del grup considerat inferior*". I al concepte de xenofòbia, el DNV el defineix com: "*Sentiment d'odi que se sent pels estrangers*." És a dir, el rebuig d'una persona cap a una altra per qüestions de caràcter cultural.

Per tal d'evitar aquestes situacions, moltes escoles s'han interessat per l'educació inclusiva, la qual afavoreix i possibilita la construcció d'una societat en la qual es reconega i participe tots i totes els ciutadans i ciutadanes, excloent així qualsevol tipus de rebuig social, econòmic i cultural. Per poder educar de forma inclusiva, és necessari la col·laboració de tota la comunitat educativa, és a dir, docents, alumnat, famílies i institucions. Sánchez Teruel, considera que:

"La educación inclusiva parte de la idea de la diversidad del alumnado en todos sus aspectos y considera que el sistema educativo debe adaptarse a cada alumno. La educación inclusiva y la atención a la diversidad no se refieren a cómo se educa a un grupo especial de alumnos, sino a cómo se educa a todos ellos. El alumno diferente debe ser uno más, con sus apoyos y las mismas oportunidades de aprendizaje." (Sánchez Teruel, 2013: pàgina 29)

Des de l'àmbit escolar es fa un important esforç per trobar i aplicar mesures d'igualtat i oportunitats per a tothom. Així doncs, assignatures com la de Ciències Socials s'ocupen de donar veu a aquesta realitat social. A més, com bé s'assenyala en el *DECRET 108/2014, de 4 de juliol*,

del Consell, pel qual estableix el currículum i desplega l'ordenació general de l'Educació Primària a la Comunitat Valenciana: “L'aprenentatge en aquesta matèria pretén desenrotllar la comprensió dels problemes socials que l'alumnat haurà d'afrontar com a ciutadà i aprendre a viure en societat assumint els valors que fonamenten una societat democràtica.”

En especial, l'assignatura de Geografia contribueix en gran manera en conèixer la distribució, localització i interconnexió dels diferents elements que caracteritzen els llocs i espais geogràfics, així com la seua diversitat cultural.

Arran de tots aquests temes, trobem una altra peça fonamental, el concepte de diversitat i inclusió. Aquest es defineix com la característica intrínseca que tenim les persones i, per tant, som nosaltres mateixa els que creem la diferència al volant dels altres. Per a Jiménez i Vilà la diversitat és “Una característica intrínseca a la naturaleza humana y una posibilidad para la mejora y el enriquecimiento de las condiciones y las relaciones sociales y culturales entre las personas y entre los grupos sociales” (Jiménez i Vilà, 1999: pàgina 28). En canvi, el terme d'inclusió té com a objectiu trencar amb la segregació, els prejudicis i garantir les mateixes oportunitats i possibilitats per a desenvolupar-se com a ciutadà en la societat. A més a més, la UNESCO també afirma que “El Objetivo de Desarrollo Sostenible 4 sobre educación, así como el Marco de Acción para la realización del Objetivo de Desarrollo Sostenible 4, hacen hincapié en la imperante necesidad de asegurar la inclusión y la equidad como fundamentos para una educación de calidad.”

Per tant, l'escola és un dels contextos més importants per treballar i desenvolupar la interculturalitat, ha de ser un lloc que hem d'utilitzar per a dur a terme una integració que enriqueisca a tothom, sent el principal escenari del coneixement i intercanvi entre diferents cultures mitjançant el creixement, la transformació i la llibertat.

A més, com es cita en l'article 3 del *DECRET 104/2018, de 27 de juliol, del Consell, pel qual es desenvolupen els principis d'equitat i d'inclusió en el sistema educatiu valencià*, els aspectes més importants que es determinen en aquests punts és que cada xiquet i xiqueta té unes necessitats úniques, les quals són positives perquè enriqueixen el procés d'ensenyança-aprenentatge.

Aleshores, per poder donar una resposta educativa a l'alumnat i intervindre el més ràpid possible per evitar l'exclusió i la desigualtat, cal detectar les barreres i les necessitats educatives de cada un d'ells i elles. Doncs, per fer-ho possible hem de prendre mesures i utilitzar els recursos on la igualtat i la participació en l'aprenentatge siguen els principals protagonistes.

Podem concloure afirmant que aplicar la Interculturalitat com a valor en els centres educatius és un petit canvi però a la vegada molt necessari per a aconseguir que l'alumnat conega i aprenga que la riquesa cultural és un bé que ens enriqueix, per aquest fet, cal educar des d'una

perspectiva inclusiva i diversa per aconseguir un alumnat amb valors tolerants que practiquen l'equitat, el respecte, etc. És a dir, crear un espai on convisquen persones de diferent sexe, cultura, idees, respectant les diferències i mostrant interès cap als altres.

4. PROGRAMA D'INTERVENCIÓ

4.1. Descripció del context institucional

Respecte al context on he realitzat el present TFG, es tracta d'un col·legi públic d'Educació Infantil i Primària situat a la ciutat de Castelló de la Plana, capital de la província de Castelló i de la comarca de la Plana Alta, en la Comunitat Valenciana.

En termes generals, les famílies adscrites al centre tenen un nivell socioeconòmic mitjà. Cal assenyalar que al centre hi ha matriculats aproximadament 500 estudiants. La majoria de l'alumnat del centre té nacionalitat espanyola. No obstant això, hi ha una nombrosa quantitat d'estudiants d'origen immigrant (romanesos, àrabs, africans, etc.). Es tracta per tant d'una institució en què hi ha una gran diversitat ètnica.

El projecte, adreça a l'alumnat que cursa quart de primària. En aquesta classe, hi ha un total de 17 xiquets i xiquetes, entre els quals trobem a dos alumnes d'origen romanès, una xiqueta africana i un xiquet veneçolà.

4.1.1. Objectius

Els objectius expressen la finalitat, és a dir, allò que volem aconseguir durant el projecte. Aquests són els següents:

Objectius generals	Objectius específics
<ul style="list-style-type: none"> - Fomentar la tolerància i la inclusió. - Col·laborar en l'adquisició d'actituds, conductes i canvis socials que rebutgen la discriminació cultural i desenvolupen relacions positives entre les cultures. 	<ul style="list-style-type: none"> - Conèixer aspectes fonamentals de la història, la cultura i les tradicions de les minories ètniques de major presència en la nostra comunitat.
<ul style="list-style-type: none"> - Afavorir una educació cultural des de la igualtat, el respecte i la diversitat. 	<ul style="list-style-type: none"> - Desenvolupar estratègies i recursos educatius que faciliten la integració i permeten la convivència de tots els grups socials i culturals que resideixen

	en el nostre entorn.
- Reconèixer com l'arribada a un nou país afecta als immigrants en aspectes com l'aprenentatge d'una nova llengua i costums, el canvi d'ocupació o d'estatus social o el sentiment de ser acollit o rebutjat i com això està relacionat amb la cohesió social.	- Identificar qualsevol conducta de rebuig davant les persones estrangeres, així com aprendre a valorar la diferència i normalitzar-la.

4.1.2. Continguts i competències

Dins d'aquest projecte, tractarem les competències que es troben establides dins del Reial decret 126/2014, de 28 de febrer, pel qual s'estableix el currículum bàsic de l'Educació Primària. Aquesta descripció, es troba en l'Ordre ECD/65/2015, de 21 de gener, i en ella, es descriuen les relacions entre les competències, els continguts i els criteris d'avaluació tant de l'educació primària, secundària i batxillerat.

Per tant, entenem com a competències aquelles capacitats que tenim les persones i que consten de diferents coneixements, habilitats, pensaments, caràcters i valors en les diferents interaccions que tenen les persones en la vida en diferents àmbits (educatiu, personal, social i laboral). Per contra, els continguts són tots aquells sabers que l'alumnat haurà d'adquirir en el procés d'aprenentatge per a poder afavorir el seu desenvolupament.

Els continguts i competències que treballarem seran els següents:

Moviments migratoris. Processos d'integració i cohesió social. Diversitat cultural.	Competència social i cívica
Drets, llibertats i deures bàsics que configuren la ciutadania. Respecte a la diversitat i a les diferències individuals i socioculturals.	Competència social i cívica
Actituds de tolerància i solidaritat.	Competència social i cívica
Compromís de grup i responsabilitat individual.	Competència social i cívica Competència per aprendre a aprendre

<p>La identitat personal.</p> <p>El respecte a la nostra pròpia identitat.</p> <p>El respecte a altres identitats.</p>	<p>Competència social i cívica</p> <p>Consciència i expressions culturals</p> <p>Competència en comunicació lingüística</p>
<p>Evocació dels sentiments aliens que provoquen les situacions que observa en la realitat, en relats i en produccions audiovisuals.</p>	<p>Competència social i cívica</p> <p>Competència en comunicació lingüística</p>

4.2. Metodologia

Per a aconseguir els objectius plantejats a l'inici del treball utilitzarem una metodologia activa, és a dir, participativa, la qual afavorisca la interacció i l'aprenentatge entre l'alumnat.

A més a més, aquesta manera de treballar té molt en compte les característiques i les necessitats dels xiquets i les xiquetes, per tant, en certa manera també afavoreix la diversitat i la inclusió de l'aula.

Per tant, la metodologia variarà en funció de les activitats proposades, a més es busca una clara col·laboració amb l'alumnat, per tant, seran participants de la construcció del seu propi aprenentatge, es buscarà crear i aconseguir una educació activa i significativa, adaptant-nos sempre a les necessitats dels nostres xiquets i xiquetes. I com no, juntament amb aquest projecte, treballarem la inclusió, afavorint un clima d'aula on tothom respecte i accepte les opinions de la resta, per tal de crear unes relacions de confiança i diàleg.

Aquest projecte es durà a terme en l'assignatura de Valors majoritàriament, ja que la programació del curs esta completament marcada, així no s'altera el ritme d'altres assignatures, encara que si cal sí que podem destinar algunes sessions de Plàstica i Ciències Socials.

4.2.1. Activitats¹

Entenem per activitats com el conjunt d'accions estructurades per construir els coneixements i així proporcionar una situació d'aprenentatge en l'alumnat. Per aconseguir els objectius plantejats, treballarem entorn activitats diferents perquè l'alumnat siga capaç d'assolir els continguts i objectius d'una forma més significativa i vivencial. Per descomptat, aquestes s'adaptaran al nivell de l'alumnat en tot moment.

Aleshores, les activitats proposades, en les diferents àrees a treballar, són les següents:

Sessió 1-5	UNA ULLADA AL MÓN, TREBALLEM LA INTERCULTURALITAT
Tema	<ul style="list-style-type: none">○ El valor de l'escola i el futur en diferents cultures.○ Introducció a la interculturalitat.
Activitats	<ol style="list-style-type: none">1. Visualització del documental "<i>Camino a la Escuela</i>".2. Reflexió, debat i realització d'una fitxa sobre el documental.

Sessió 6 i 7	QUE SABEM SOBRE LA INTERCULTURALITAT?
Tema	<ul style="list-style-type: none">○ Els moviments migratoris
Activitats	<ol style="list-style-type: none">1. Escoltar, veure i reflexionar sobre la poesia dibuixada de Joana Raspall "PODRIES"2. Escoltar i prestar atenció a la interpretació de Joan Dausà "Podries", de Joana Raspall, per als refugiats d'Idomeni.3. Anàlisi de la lletra del poema i recitatge.4. Mural "Podries".

Sessió 8	ANALITZEM I ACTUEM!
Tema	<ul style="list-style-type: none">○ El respecte.○ El compromís.
Activitats	<ul style="list-style-type: none">- Visualització, identificació i reflexió de comportaments racistes i discriminatoris.- Fitxa d'anàlisi entorn aquestes situacions.

¹ Veure Annex 1, on es troben les activitats explicades més detalladament.

Sessió 9	ENS VISITEN
Tema	<ul style="list-style-type: none"> ○ L'emigració. ○ Els refugiats
Activitats	<ul style="list-style-type: none"> - Debat i reflexió sobre el concepte d'immigrant i refugiat. <i>"Que en sabeu?"</i> - Visualització del curtmetratge <i>"Penélope, una historia diferente..."</i> - Dinàmiques de grup.

Sessió 10	ELS DRETS DE TOTS ELS XIQUETS I XIQUETES
Tema	<ul style="list-style-type: none"> ○ Els drets dels Infants.
Activitats	<ul style="list-style-type: none"> - Visualització del document preparat per a l'alumnat i debat entorn aquets, els drets humans dels xiquets i xiquetes. - Joc <i>"Memory"</i> amb les fitxes dels drets i el seu corresponent dibuix.

Sessió 11 i 12	ELS NOSTRES ORÍGENS
Tema	<ul style="list-style-type: none"> ○ La identitat personal. ○ Els orígens.
Activitats	<ul style="list-style-type: none"> - Qüestionari procedència familiar. (Enviat prèviament abans de la sessió) - <i>Analitzem els nostres orígens!</i>

4.2.2. Temporització

En quant a la temporització de les activitats proposades, s'ha seguit l'horari establert des de l'inici del curs sense interrompre cap altra matèria, per tal de no obstaculitzar el ritme i els hàbits de l'alumnat. (Annex 1)

Com he nombrat abans, aquest projecte s'ha dut a terme en l'assignatura de Valors Socials i Cívics, encara que hem fet ús d'alguna sessió de Plàstica i Ciències Socials. (Annex 2)

4.3. RESULTATS

El resultat del projecte ha sigut molt positiu i enriquidor, a més, en tot moment ha estat avalat per la meua supervisora. No ha estat enfocat a forçar les relacions socials i culturals, sinó conèixer la diferència, apreciar-la i normalitzar-la, així com també detectar actes de discriminació i actuar davant d'ells. Per a obtenir els resultats, he realitzat una avaluació continua basada en l'observació directa i el diari.

Al llarg de les activitats, des de l'inici fins al final s'ha pogut observar una gran evolució en la forma de reflexionar i debatre dels xiquets i xiquetes en torn al tema de la interculturalitat. A més a més, els dies que s'ha treballat el projecte es feia unes preguntes senzilles sobre el que s'havia donat en la classe anterior.

Però, per concretar una mica més aquest punt, resumiré breument com ha estat cada activitat.

4.3.1. Activitat 1: UNA ULLADA AL MÓN, TREBALLEM LA INTERCULTURALITAT

Aquesta primera activitat es va desenvolupar durant cinc sessions. L'activitat estava centrada en treballar entorn al concepte d'Interculturalitat mitjançant el documental "Camino a la Escuela".

Tanmateix, l'objectiu d'aquesta era que l'alumnat apreciara el valor d'anar a l'escola en xiquets i xiquetes que viuen en països poc desenvolupats, on anar al centre educatiu els suposa un esforç molt gran i un camí amb molts obstacles. Però abans de visualitzar el documental, la primera sessió va estar dedicada a treballar oralment unes qüestions: com anaven a l'escola, quins obstacles tenien, el temps total de l'escola fins a casa, tasques abans d'anar al col·legi i per últim vam demanar que completaren la frase "*M'agrada vindre al cole perquè...*"

El 100% dels xiquets i xiquetes van respondre que anaven a l'escola caminant ja que ho tenien a pocs minuts de casa, el temps total no superava els 10 minuts. A l'hora de completar la frase, vam veure opinions diferents:

"M'agrada vindre al cole perquè estan els meus amics"

"M'agrada vindre al cole per aprendre noves coses"

"M'agrada vindre al cole perquè meu pase molt bé"

"M'agrada vindre al cole perquè vuic ser bomber"

Aquestes frases són les més citades pels xiquets i xiquetes durant la reflexió. Els vaig explicar que amb el documental que anàvem a veure volia que estiguessen atents i atentes a com es la vida dels protagonistes.

Després de veure el documental, allò que vam treballar en la primera sessió va tindre els seus efectes amb el debat creat a classe. Els resultats van ser molt positius, ja que l'alumnat mitjançant aquest va veure el valor i l'esforç que fan els xiquets i xiquetes d'altres països per anar a l'escola, així com tots els obstacles que s'hi troben en el camí.

Vull destacar l'opinió d'un xiquet que em va cridar l'atenció:

"No me gusta ver estas cosas porque me siento mal porque yo tengo mi casa cerca y encima si llueve o algo me llevan en coche y ellos no. Además, cuando no vengo al cole a veces me alegro por quedarme en casa jugando, pero ellos caminan mucho para ir"

4.3.2. Activitat 2: QUÈ SABEM SOBRE LA INTERCULTURALITAT?

La segona activitat es va desenvolupar durant dues sessions, una sessió de 45 minuts de Valors Socials i Cívics i altra de 50 minuts en la sessió de Plàstica. L'objectiu d'aquesta era aprendre a posar-se en el lloc de l'altre i conèixer una realitat.

Doncs, l'activitat estava centrada en treballar el poema *Podries*, de Joana Raspall, on en un primer moment es va procedir a escoltar el poema i després de dues audicions, vam analitzar junt amb les imatges de que tractava. Algunes respostes van ser les següents:

"Tracta sobre la guerra i la pau"

"Sobre els refugiats"

"Sobre la gent que ve de fora i la tracten mal"

"Deberíamos de ponernos más en el lugar de la gente que viene de fuera, porque nosotros llegamos de Rumania y no teníamos nada"

Un dels alumnes va assenyalar el vers *"Podries ser blanc, podries ser negre"* on ens va dir que: *"Això vol dir que igual haguera pogut nàixer en l'Àfrica que ací a Castelló i hem de posar-nos en la pell de l'altre"* amb aquesta afirmació es va generar un debat on tots els xiquets i xiquetes van estar d'acord amb el que havia dit el company. Una altra afirmació a destacar, és d'una alumna sobre el vers *"Per tot això pensa que importa tenir les mans ben obertes i ajudar a qui ve fugint de la guerra, fugint del dolor i de la pobresa"*. Aquesta xiqueta va argumentar que ha de ser molt dur vindre d'un altre país i veure't sol i que ella sense cap dubte els ajudaria.

Pel que fa al mural realitzat en la sessió de plàstica, cada xiquet i xiqueta elegia aquell vers que mes li agradava i l'escrivia al mural, a més, cada elecció que feien del vers els fèiem explicar

perquè la volien anotar al mural. Aquesta activitat va tindre molt d'èxit i el resultat va agradar molt a l'alumnat i al professorat del col·legi. (Annex 3)

4.3.3. Activitat 3: ANALITZEM I ACTUEM!

La tercera activitat, amb l'objectiu d'identificar actituds racistes, va consistir en la visualització de tres vídeos. Dos eren anuncis reals i l'últim era un estudi sobre el comportament de la gent davant actituds racistes.

Després de cada anunci l'alumnat expressava la seva opinió sobre allò que estaven veient.

Amb el primer vídeo van sorgir opinions com:

“Cuando lo pone en la lavadora esta gritando y parece que le este haciendo daño, pero a ella le da igual porque no lo saca”

“Entonces el posa a la lavadora perquè el xic esta brut?”

Però, en concret va hi haure una resposta d'una xiqueta que ens va impactar molt a la meua supervisora i a mi:

“¿Pero si realmente es un anuncio y el chico de color negro sabe que es un anuncio racista porque lo hace, por dinero?”

L'alumnat no es podria creure que hi hagueren anuncis tan discriminatoris, el debat generat entorn aquesta activitat va ser molt positiu.

Pel que fa al segon vídeo, també van eixir opinions molt sorprenents:

“Entonces si tens la pell morena ja no eres guapa perquè no eres blanca i no eres perfecta”

“Qui diu que és bonico la pell blanca que negra?”

La xiqueta malinesa, davant d'aquest vídeo va dir: *“Yo tengo la piel oscura y no me considero menos perfecta que otras que la tienen blanca”*

Per últim, el vídeo de la càmera oculta on van veure les diferents reaccions que tenia la gent davant un comportament discriminatori, també van reaccionar i el 100% de la classe va dir que no participaria en el sorteig després de veure com discriminaven a una dona per ser musulmana.

(Annex 3)

4.3.4. Activitat 4: ENS VISITEN

L'activitat 4 es va desenvolupar en dues sessions seguides en l'hora d'angles i de llengües i va comptar amb la col·laboració d'Alfons, voluntari de l'ONG Accem². L'objectiu era diferenciar entre

² Accem és una organització sense ànim de lucre d'àmbit estatal la missió del qual és la defensa dels drets fonamentals, l'atenció i l'acompanyament a les persones que es troben en situació o risc d'exclusió social. A més, està especialitzada en refugi i migracions, treballa en favor de la inclusió

el concepte d'immigració i de refugiat, així com conèixer les problemàtiques a les que s'enfronten totes aquelles persones que emigren i valorar la diversitat que ens envolta. Per fer-ho possible es va desenvolupar amb dues dinàmiques.

L'alumnat va comprendre amb més profunditat el concepte d'immigrant, emigrant i refugiat, amb les dinàmiques organitzades l'alumnat va gaudir d'una activitat enfocada a treballar la inclusió.

La primera dinàmica, Alfons no va dir res, simplement va demanar que els xiquets i xiquetes tancaren els ulls i nosaltres anàvem ficant gomets en el front de cada xiquet i xiqueta de manera aleatòria. Els gomets eren de diferent color. L'única consigna que vam demanar va ser que en obrir els ulls no podien parlar, sols gesticular. L'alumnat va anar agrupant-se pel color de gomet que portaven al front fins que finalment va quedar un alumne sol. Davant aquesta situació els vam explicar que en cap moment vam dir que s'agruparen per colors, van ser elles i elles els que van decidir fer-ho així i a més, en veure el company sol no el van incloure en cap grup encara que fora de color diferent.

Amb aquesta dinàmica volíem arribar a fer-los entendre que això és el que passa a la vida amb les persones que venen de fora, els solem apartar per ser "diferents"

La segona dinàmica va estar enfocada a treballar i reforçar la inclusió de l'aula, on de manera voluntària van anar eixint al mig i ballant com volgueren, la resta imitàvem el que feia la xiqueta o xiquet.

4.3.5. Activitat 5: ELS DRETS DE TOTS ELS XIQUETS I XIQUETES

També, volia donar cabuda a conèixer eixos drets dels infants, que els conegueren i entengueren que no importa el color de pell, ni el lloc d'origen, ni la posició econòmica, tots ells i elles tenien els mateixos drets. Aquesta activitat va durar solament una sessió.

Per començar vaig preguntar si sabien que eren els drets, solament un alumne va contestar dient: *"El que et diuen que has de fer"*

Posteriorment, vaig explicar-los que eren els drets i que ells com a xiquets i xiquetes tenien uns drets que havien de conèixer. Amb aquesta afirmació van dir que desconeixien eixos drets. Per tant, vaig voler que reflexionaren sobre allò que com a infants creien que tenia que ser un dret. Algunes respostes van ser les següents:

"Dret a ser feliç"

de les persones i cerca la igualtat de drets, deures i oportunitats de totes les persones amb independència del seu origen, sexe, raça, religió, opinions o grup social.

“A tindre uns pares”

“A jugar”

“A anar a l’escola”

Davant aquestes respostes vaig procedir a explicar-los cada dret. Posteriorment, vam realitzar un joc on per grups, vaig repartir 4 sobres amb 13 fitxes, en elles hi havien els deu drets que havíem treballat amb les seues corresponents imatges i 3 drets trampa. En un primer moment, vaig demanar que identificaren aquells drets que havien après feia un moment i que descartaren aquells que no ho eren. Una vegada fet, vam jugar al *memory*. (Veure Annex 3)

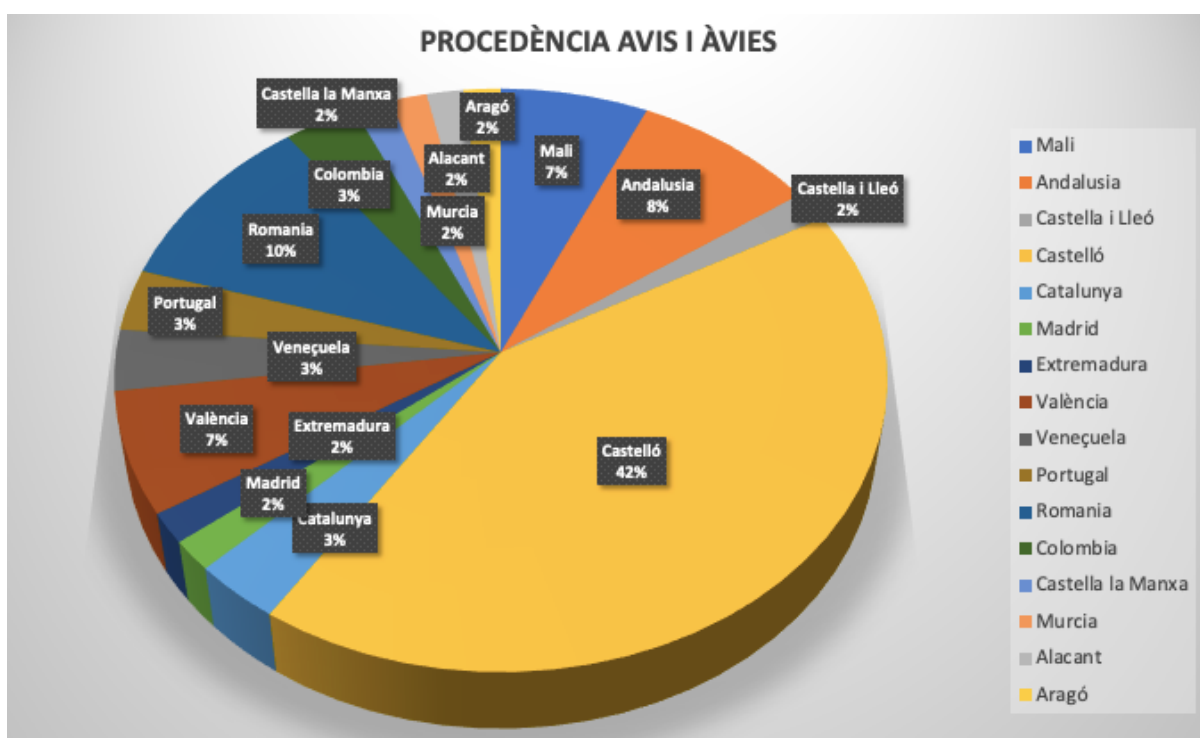
4.3.6. Activitat 6: ELS NOSTRES ORÍGENS

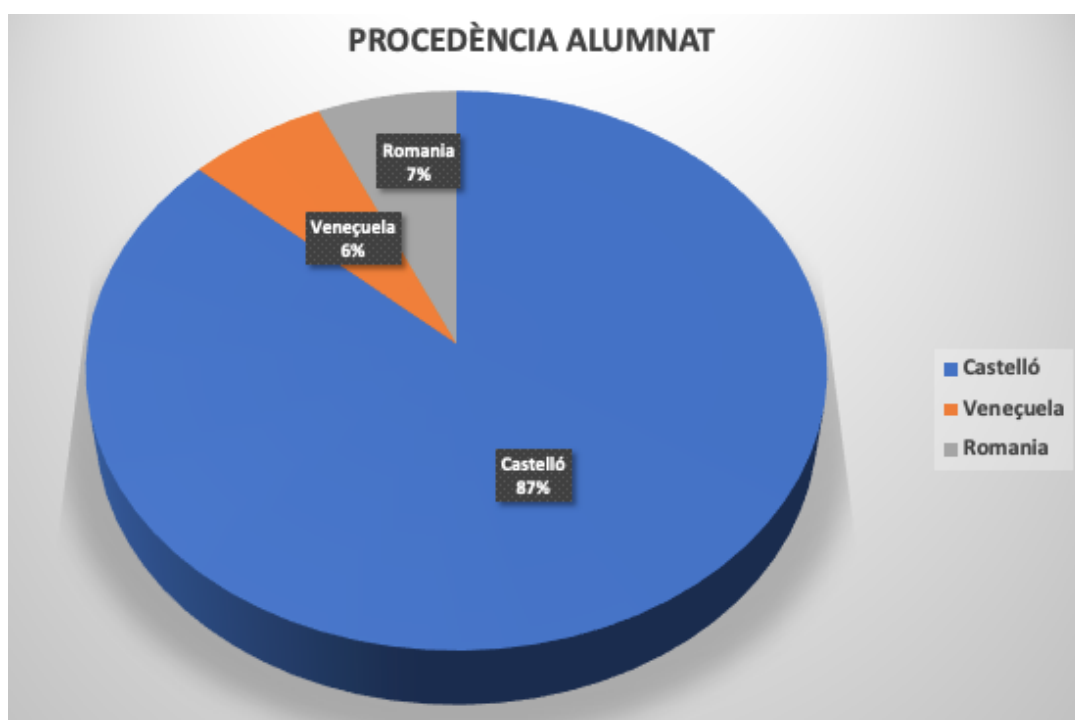
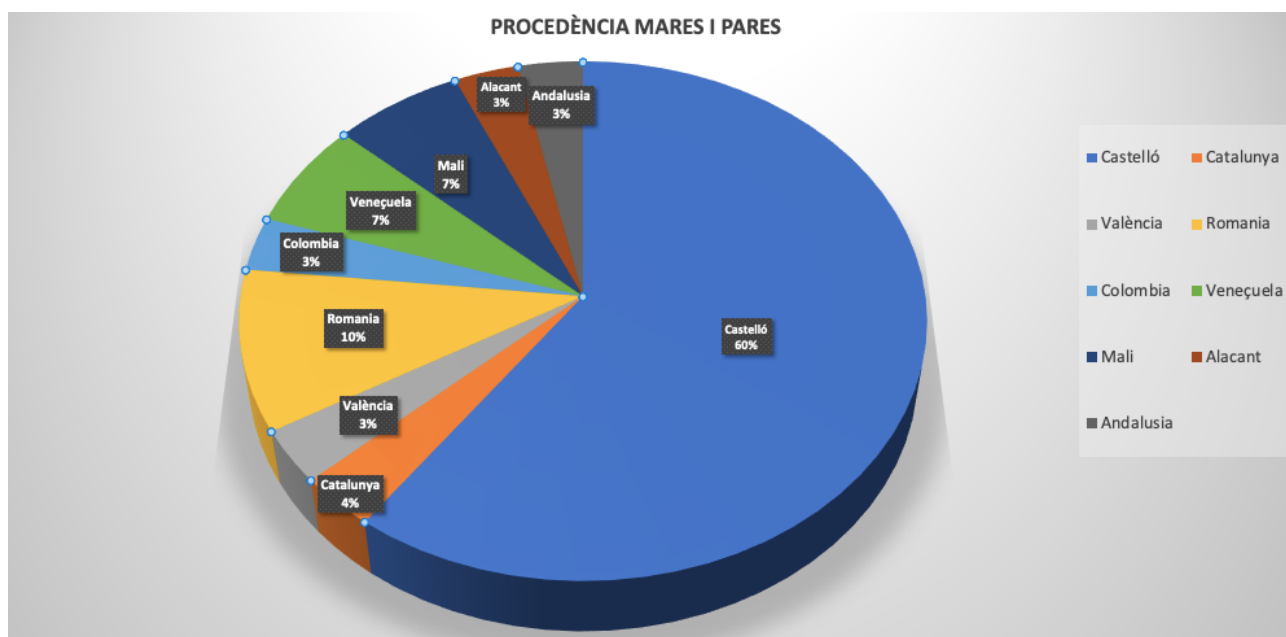
Per últim, per tancar aquest projecte vaig plantejar una activitat entorn a la procedència familiar dels xiquets i xiquetes. Aquesta es va dur a terme en l'àrea de Ciències Socials, durat dos sessions seguides, és a dir, una hora i mitja.

Pel que fa a l'activitat, va ser molt bonica i interessant, ja que vam veure que dins de la classe tenim procedències familiars de diferents punts, cosa que ens dona una riquesa cultural molt positiva per aprendre i apreciar el valor de les altres cultures.

Per fer-ho possible vaig realitzar un qüestionari als pares i mares dels alumnes on es demanava que anotaren el lloc de procedència dels avis i àvies, així com de la mare i el pare i del propi alumne o alumna.

Doncs, el resultat d'aquest anàlisi va ser el següent:

En primer lloc, vaig escriure a la pissarra el nom de Castelló i amb fletxes vam anotar totes les procedències que ens havia eixit en l'anàlisi. (Annex 3) Una vegada l'alumnat ha dibuixat el mateix que a la pissarra, vam procedir a treballar mitjançant els mapes. Primer, amb el mapa de món, vam situar i pintar cada país que teníem anotat, com és el cas de Romania, Malí, Veneçuela, Portugal, Colòmbia i Espanya.

Posteriorment, vam passar al mapa d'Espanya, seguint amb el mateix procediment que abans, situant cada comunitat autònoma i pintant-la. Per últim, ens vam centrar en el mapa de la Comunitat Valenciana.

Una vegada pintat els tres mapes, vam passar a l'anàlisi i reflexió sobre els resultats obtinguts en les gràfiques.

Amb aquesta activitat volia que se'n adonaren que no som d'un únic lloc, que per necessitats o altres causes tothom a emigrat del seu lloc d'origen i no hem de veure-ho com a diferent, sinó apreciar aquesta riquesa cultural, valorar-la i aprendre d'ella.

Per acabar, la meua visió respecte als resultats obtinguts, ha sigut molt positiva i enriquidora, he vist com l'alumnat s'ha involucrat molt amb el projecte, com els cridava la curiositat, les ganes d'aprendre i millorar per crear un món igualitari sense cap tipus de prejudicis. Gràcies a aquestes pràctiques es dona a conèixer i donar veu a la realitat que ens envolta, d'aquesta manera podem arribar a pal·liar tota mena de comportaments racistes i discriminatoris.

Els resultats obtinguts al llarg del projecte superen a grans trets les meues perspectives, no solament per l'abast dels objectius plantejats, sinó per l'opinió i desenvolupament dels xiquets i xiquetes davant aquest projecte.

La participació en cada activitat ha sigut del 100% i com he dit la proposta didàctica s'ha realitzat amb èxit.

Per últim, recalcar la importància d'introduir en les aules l'educació intercultural com una eina d'aprenentatge per a tots i totes.

5. CONCLUSIONS GENERALS

La cultura són totes aquelles practiques que fan els individus en una societat per relacionar-se, així com també les tradicions i costums un element de transmissió que són clau per facilitar una comunicació entre les diferents cultures del món. Per tant, no hi ha cultura sense societat i societat sense cultura.

A més, cada una d'aquestes ens aporta una riquesa a nivell personal i social, aprenent la forma de viure, les seves tradicions, la seva llengua, la gastronomia, la música...Per la qual cosa, aquesta diversitat és fonamental respectar-la i comprendre que cap cultura esta per damunt d'una altra i que cada una d'elles ens aporta alguna cosa. Per aquest mateix motiu, l'educació té un pes fonamental per aconseguir els objectius de la diversitat cultural.

Com sabem, l'educació esta present en les nostres vides des de ben menuts i en diferents llocs com a casa, l'escola i al carrer. Potenciar una educació intercultural en les aules és una bona eina per treballar la diversitat cultural que tenim present en l'actualitat. D'acord amb Aguado Odina i del Olmo en la seva proposta "*Educación Intercultural perspectivas y propuestas*".

"Los objetivos de la educación, por tanto, han de plantearse en términos de construcción y desarrollo de una ciudadanía intercultural, desde la perspectiva de la diversidad". (Aguado Odina 2004: página 41)

Durant aquest projecte he volgut reflexionar sobre la importància de tractar aquest tema en les aules per arribar a conscienciar als xiquets i xiquetes d'una realitat que ens envolta, així com detectar tots aquells casos de desigualtat i ajudar a amainar els problemes socials que podem trobar com és el cas de la discriminació de cultures que hem treballat. Així com també apreciar el valor de la pròpia identitat que ens diferencia els uns dels altres i aprendre d'aquesta. Doncs bé, aquesta és la tasca més important que tenim com a docents, educar mitjançant la tolerància i el respecte, tindre una visió clara i eliminar qualsevol prejudici que es puga crear. Bé és cert que eliminar aquells prejudicis que es creen pot resultar costos i difícil però portant a terme treballs com aquests podem arribar a pal·liar-los.

Per tant, i com he pogut comprovar en primera mà al posar en practica aquesta proposta, fomentar una educació intercultural en les aules ens pot ajudar a aconseguir una societat respectuosa, aprenent les diferents cultures que hi ha dins de l'aula, afavorint la convivència i les interrelacions entre els iguals. Com afirma Aguado Odina (2004), en referencia a l'Educació Intercultural:

" La reflexión sobre la educación, entendida como elaboración cultural y basada en la valoración de la diversidad cultural. Promueve prácticas educativas dirigidas a todos y cada uno de los miembros de la sociedad en su conjunto. Propone un modelo de análisis y de actuación que afecte a todas las dimensiones del proceso educativo. Se trata de lograr

la igualdad de oportunidades (entendida como oportunidades de elección y de acceso a recursos sociales, económicos y educativos), la superación del racismo y la competencia intercultural en todas las personas, sea cual sea su grupo cultural de referencia". (Aguado Odina, 2004: pàgina 35)

Per últim, i com a reflexió personal, pense que aquests tipus de pràctica és molt beneficiós per a l'alumnat i s'hauria de realitzar i treballar en totes les escoles per donar visibilitat a les diferents cultures que ens envolten, ja que mitjançant activitats com les que he realitzat es pretén reflexionar amb ells i elles sobre la diversitat cultural i la importància de crear un clima d'aula i de societat neta de prejudicis i discriminacions.

A més a més, per portar a terme aquesta pràctica educativa, cal una col·laboració del centre amb tots els xiquets i xiquetes com a agents actius del procés i per descomptat, cal adaptar-se a les característiques de l'alumnat.

Per tant, com a mestres tenim una tasca molt important en l'educació dels més menuts, cal estar en constant aprenentatge i canvi, no solament per aconseguir una educació intercultural sinó una forma d'estar, ser i fer educació proporcionant tot allò que l'alumnat necessita per a créixer.

I com molt bé va dir Nelson Mandela :

“La educación es el arma más poderosa para cambiar el mundo”

6. BIBLIOGRAFIA

- Ciges, Auxiliadora Sales. 2016. *Gestió de la diversitat cultural en contextos socioeducatius*. Castelló: Sapienta.
- Conselleria d'Educació, Cultura i Esport. 2014. «DECRET 108/2014, de 4 de juliol, del Consell, pel qual estableix el currículum i desplega l'ordenació general de l'Educació Primària a la Comunitat Valenciana. [2014/6347].»
- Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport. 2018. «DECRET 104/2018, de 27 de juliol, del Consell, pel qual es desenvolupen els principis d'equitat i d'inclusió en el sistema educatiu valencià. [2018/7822].»
- Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport. 2019. «ORDRE 20/2019, de 30 d'abril, de la Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport, per la qual es regula l'organització de la resposta educativa per a la inclusió de l'alumnat en els centres docents sostinguts amb fons públics del sistema .»
- Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport. 2019. «ORDRE 20/2019, de 30 d'abril, de la Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport, per la qual es regula l'organització de la resposta educativa per a la inclusió de l'alumnat en els centres docents sostinguts amb fons públics del sistema .»
- Escudero, Juan María, y Begoña Martínez Domínguez. 2010. «EDUCACIÓN INCLUSIVA Y CAMBIO ESCOLAR .» *REVISTA IBEROAMERICANA DE EDUCACIÓN*. N.º 55 85-105.
- Frutos, Andrés Escarbajal. 2011. "Hacia la Educación Intercultural." *Revista Interuniversitaria* 131-149.
- <http://www.amnistiacatalunya.org/edu/carpeta3/cat/c3-quadern.pdf>. s.f. «Els Drets dels Infants.»
<http://www.amnistiacatalunya.org/edu/carpeta3/cat/c3-quadern.pdf>.
- MINISTERIO DE EDUCACIÓN, CULTURA Y DEPORTE. 2014. «Real Decreto 126/2014, de 28 de febrero, por el que se establece el currículo básico de la Educación Primaria.»
- Odina, Teresa Aguado. 2005. «La educación intercultural en la práctica escolar. Investigación en el ámbito español.» *Revista de Educación* (Universidad Nacional de Educación a Distancia (UNED)).
- Odina, Teresa Aguado, y Margarita del Olmo. 2009. «Educación intercultural Perspectivas y propuestas.»
- Peiró i Grègory, Salvador, y Gladys Merma Molina. 2012. «LA INTERCULTURALIDAD EN LA EDUCACIÓN. SITUACIÓN Y FUNDAMENTOS DE LA EDUCACIÓN INTERCULTURAL BASADA EN VALORES.» *BARATARIA* 127-139.
- Puente, José Luis Barrio de la. 2008. *Hacia una Educación Inclusiva para todos*. Madrid: Universidad Complutense de Madrid.
- Ruiz, Aleida Alavez. 2014. *Interculturalidad: conceptos, alcances y derecho*. México: Editorial del GPPRD.

- Sánchez-Teruel, David, y Ma Auxiliadora Robles-Bello. 2013. «INCLUSIÓN COMO CLAVE DE UNA EDUCACIÓN PARA TODOS: REVISIÓN TEÓRICA.» *Revista Española de Orientación y Psicopedagogía* 24-36.
- UNESCO. 1997. *Nuestra diversidad creativa Informe de la Comisión Mundial de Cultura y Desarrollo*. Fundación Santa Maria.
- Walsh, Catherine. s.f. «La Interculturalidad en la Educación.» Perú.

7. ANNEXOS

ANNEX 1 – HORARI DE CLASSE

	DILLUNS	DIMARTS	DIMECRES	DIJOURS	DIVENDRES
9-9:45	MATE	EF	CASTELLA	EF	CASTELLA
9:45-10:15	MATE	CASTELLÀ	CASTELLÀ	VALENCIÀ	CASTELLÀ
10:15-10:45					
10:45 -11:45	ANGLÉS	MATE	C. SOCIALS	MÚSICA	MATE
11:45-12:30	RELIGIÓ/ VALORS	C. NATURALS	C. SOCIALS	MATE	MATE
M E N J A D O R					
15:00-15:45	C. SOCIALS	VALENCIÀ	VALENCIÀ	C. NATURALS	C. NATURALS
15:45-16:30	VALENCIÀ	VALENCIÀ	ANGLÉS	TUTORIA	PLÀSTICA

ANNEX 2 – TEMPORALITZACIÓ PROJECTE

LLEGENDA		MARÇ						
		Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres	Dissabte	Diumenge
Treball Projecte		1	2	3	4	5	6	7
		8	9	10	11	12	13	14
Vacances Pasqua		15	16	17	18	19	20	21
		Documental						
No lectiu		22	23	24	25	26	27	28
		Documental						
		29	30	31				
		Documental						

ABRIL						
Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres	Dissabte	Diumenge
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
Cinefòrum						
19	20	21	22	23	24	25
Cinefòrum						
26	27	28	29	30	1	2
Poema "PODRIES"				Mural		

MAIG						
Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres	Dissabte	Diumenge
3 Anàlisi de Videos	4	5 Xarrada ONG	6	7	8	9
10 Els drets	11	12 Els nostres orígens	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

ANNEX 3 – ACTIVITATS

3.1. ACTIVITAT: UNA ULLADA AL MÓN, TREBALLEM LA INTERCULTURALITAT

UNA ULLADA AL MÓN, TREBALLEM LA INTERCULTURALITAT	
Temps i lloc 5 sessions de 40 minuts dins de l'aula.	Recursos utilitzats: Humans: la mestra. Materials: Pissarra digital per veure el documental i les fitxes realitzades d'aquest.
Tipus d'activitat Individual i col·lectiva	Objectius: <ul style="list-style-type: none">- Valorar l'esforç dels xiquets i xiquetes que tenen pocs recursos.- Identificar i aprendre de les cultures.
Continguts: <ul style="list-style-type: none">○ Moviments migratoris.○ Processos d'integració i cohesió social.○ Diversitat cultural.	Competències: Competència social i cívica
Activitats <ol style="list-style-type: none">1. Visualització del documental.<p>En primer lloc, per introduir el tema de la interculturalitat a l'aula, l'alumnat visualitzarà el documental, prestant atenció al que ocorre.</p>2. Cinefòrum (activitats de debat entorn el documental)<p>En acabar el documental, es demanarà a l'alumnat que reflexione sobre el seu propi camí a l'escola, com s'han sentit al veure als protagonistes, etc.</p>	
Avaluació <ul style="list-style-type: none">○ Observació directa○ Diari	

3.2. ACTIVITAT: QUÈ SABEM SOBRE LA INTERCULTURALITAT?

QUE SABEM SOBRE LA INTERCULTURALITAT?	
<p>Temps i lloc</p> <p>2 sessions de 45 minuts dins de l'aula en diferents assignatures:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Valors socials i cívics ○ plàstica. 	<p>Recursos utilitzats</p> <p>Humans: La mestra.</p> <p>Materials: Pissarra digital, paper continu, colors</p>
<p>Tipus d'activitat</p> <p>Col·lectiva</p>	<p>Objectius</p> <ul style="list-style-type: none"> - Escoltar i reflexionar sobre la lletra del poema. - Aprendre el concepte de Interculturalitat i diversitat. - Aprendre a posar-se en el lloc de l'altre.
<p>Continguts</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Respecte a la diversitat i a les diferències individuals i socioculturals. ○ Actituds de tolerància i solidaritat. ○ Evocació dels sentiments aliens que provoquen les situacions que observa en la realitat, en relats i en produccions audiovisuals. 	<p>Competències:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Competència social i cívica ○ Competència en comunicació lingüística
<p>Activitats</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Escoltar, veure i reflexionar sobre la poesia dibuixada de Joana Raspall "PODRIES". Demaneu als xiquets i xiquetes que escolten amb atenció. Posarem el poema dues vegades i després conjuntament debatriem sobre que tracta. 2. Escoltar i prestar atenció a la interpretació de Joan Dausà "Podries", de Joana Raspall, per als refugiats d'Idomeni. Ara, els posarem altra versió del poema de Joana raspall, en aquest els demanarem que prestin molta atenció a les imatges que ixen al vídeo. Aquest, el veurem dues vegades, després reflexionarem entorn aquest. 3. Anàlisi de la lletra del poema i recitatge. Després d'escoltar dues versions del poema de Joana raspall, repartirem una fitxa per a completar les paraules que falten. Mentre sone el poema, hauran de prestar atenció i col·locar la paraula correcta en el buit corresponent. Per últim, recitarem tots junts el 	

poema.

4. Mural "Podries". (Sessió de plàstica)

Després de treballar el poema de Joana Raspall i debatre sobre aquest, realitzarem un mural. En aquest, cada alumnat dibuixarà la seva mà en un paper continu de color, posteriorment demanarem que la retallen i que posen al nom al centre. Totes les mans dels xiquets i xiquetes seran pegades al mural. Una vegada tinga'm les mans, de dos en dos, eixiran al passadís i amb una cera *manley* anotaran el vers que més els ha agradat.

Avaluació

- Observació
- Diari

Lletra del poema de Joana Raspall:

Fitxa d'anàlisi de la lletra del poema:

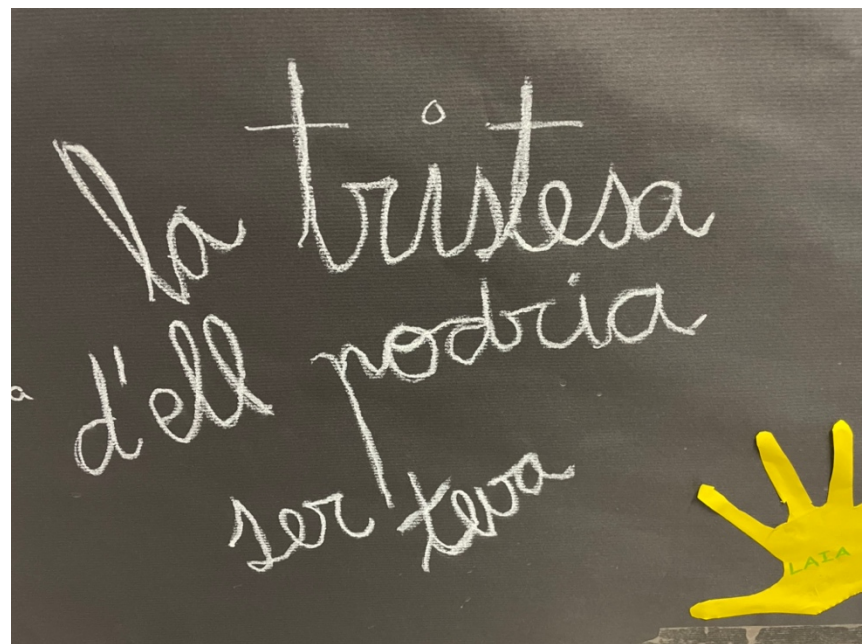
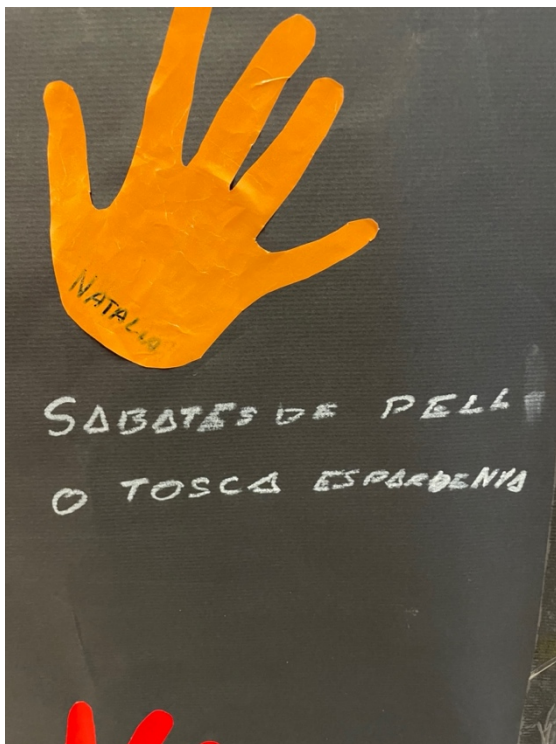
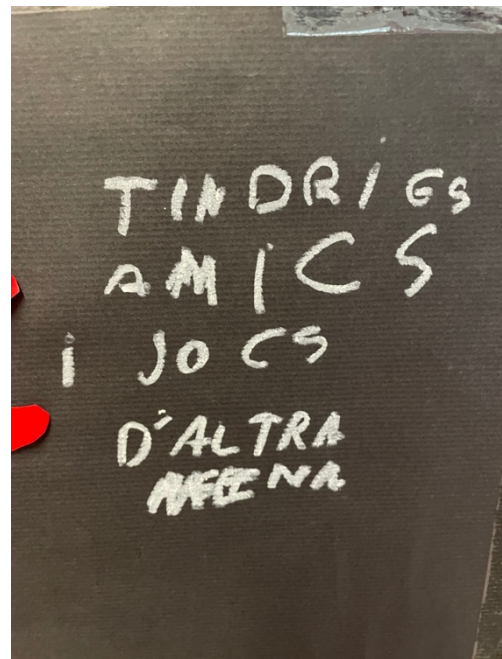
PODRIES

Si haguessis _____
En una altra _____
Podries ser _____
Podries ser _____...
Un altre _____
Fora _____ teva,
I diries "sí"
En un altra _____,
T'hauries criat
D'una altra _____
Més _____, potser
Potser més _____
Tindries més _____
O potser més _____...
Tindries _____
I _____ d'una altra mena;
Duries _____
De _____ o de _____,
_____ de pell
O tosca _____,
O aniries _____
Perdut per la _____.
Podries _____
_____ i poemes,
O no tenir _____
Ni saber de _____
Podries _____
_____ llamineres
O només crostons
Secs de pa _____
Podriespodries...

Per tot això _____
Que importa tenir
les mans ben _____
i _____: qui ve
fugint de la _____
fugint del _____
i de la _____
Si tu fossis _____
A la seva terra
La _____ d'ell
Podria ser _____.

Joana Raspall

Imatges mural:

Tindries més
sort o potser
més pega

Podries
ser
Podries blanc
ser negre

ajudar qui ve
fugint de la guerra

AULA 10

PODRIES...

podries ser blanc
Podries ser negre

Tindries més sort o potser més pega

ajudar qui ve fugint de la guerra

si haguessis nascut en una altra terra

TINDRIES AMICS I JOCS D'ALTRA TERRA

importa tenir LES MANS BEN OBERTES

Sobota la pell o totes les mans

siguint del dolor i de la pobresa

no tristesa d'ell podria ser jo

i diria "si" en un altre llenguatge

Després marxat, la terra o el cel

3.3. ACTIVITAT: ANALITZEM I ACTUEM!

ANALITZEM I ACTUEM!	
Temps i lloc 1 sola sessió dins de l'aula de 45 minuts.	Recursos utilitzats Humans: La mestra. Materials: Pissarra digital, vídeos i fitxa.
Tipus d'activitat Col·lectiva i individual	Objectius <ul style="list-style-type: none"> - Detectar aquelles situacions de desigualtat i injustícies. - Actuar davant comportaments racistes i discriminatoris.
Continguts <ul style="list-style-type: none"> ○ Actituds de tolerància i solidaritat. ○ Compromís de grup i responsabilitat individual. ○ Evocació dels sentiments aliens que provoquen les situacions que observa en la realitat, en relats i en produccions audiovisuals. 	Competències: <ul style="list-style-type: none"> ○ Competència social i cívica. ○ Competència en comunicació lingüística
Activitats <ol style="list-style-type: none"> 1. Visualització, identificació i reflexió de comportaments racistes i discriminatoris. Posarem tres vídeos, dos anuncis publicitaris i una càmera oculta, en aquest hauran de visualitzar amb atenció els comportaments racistes que hi ha. Els vídeos es voran dos vegades. Posteriorment, després de cada vídeo es farà una reflexió del que ocorre, deixant que siga l'alumnat qui expose les idees. 2. Fitxa d'anàlisi entorn aquestes situacions. Després dels vídeos, els repartirem una fitxa per a que contesten sobre el que han vist. 	
Avaluació <ul style="list-style-type: none"> ○ Observació ○ Diari 	

Vídeo 1: <https://www.youtube.com/watch?v=QfX0-BWhMKQ>

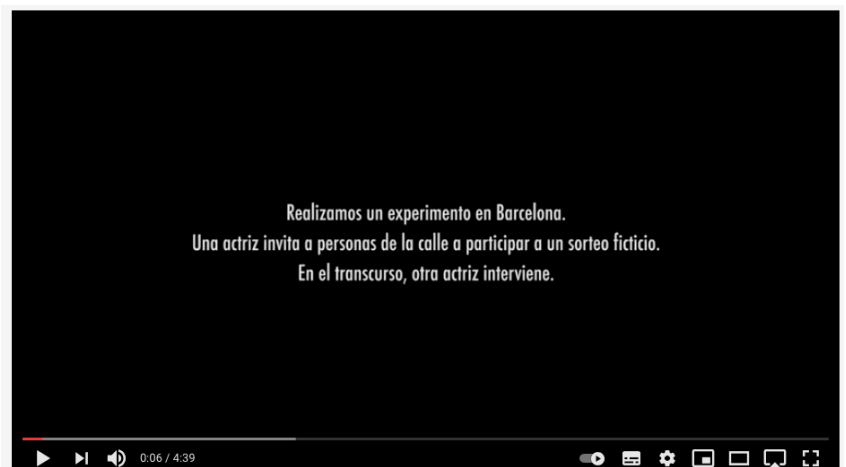
Causa polémica anuncio de detergente chino que 'blanquea' a un negro

Vídeo 2: <https://www.youtube.com/watch?v=V0MfUvspVz4>

Sólo por ser blanca, tendrás éxito - Anuncio racista

Vídeo 3:
<https://www.youtube.com/watch?v=MxhKeOseu0c>

Una cámara oculta capta la reacción de la gente ante el racismo #EsRacismo

Fitxa d'anàlisi i reflexió :

TREBALLEM ELS ACTES DE DISCRIMINACIÓ A L'AULA

1. Que entens per el concepte Racisme?

2. Als vídeos, apareixen actes racistes? Explica quins.

3. Com t'has sentit al veure els vídeos? Perquè?

4. Hagueres participat al sorteig encara que haguessis vist l'acte de discriminació?
Raona la resposta.

5. Alguna vegada has vist o viscut algun tipus de discriminació? Si es que si, explica'l.

6. Quina solució proposes per acabar amb aquests actes?

3.4. ACTIVITAT: ENS VISITEN

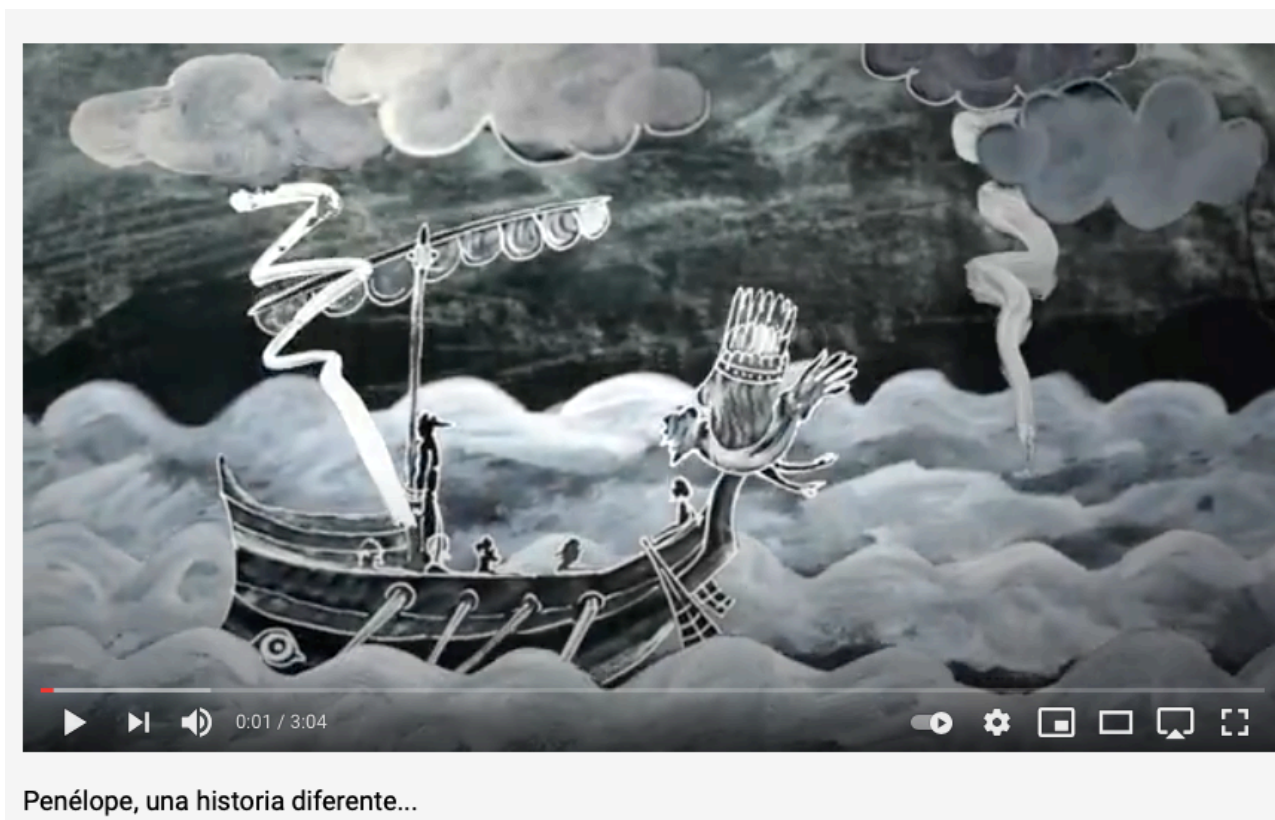
ENS VISITEN	
Temps i lloc 2 sessions seguides en l'hora de llengües i angles.	Recursos utilitzats Humans: El voluntari de l'ONG i la mestra. Materials: Pissarra digital i gomets de colors.
Tipus d'activitat Col·lectiva i individual	Objectius <ul style="list-style-type: none"> - Aprendre la diferència entre Immigració i Refugiat. - Valorar la diferència. - Analitzar les problemàtiques actuals dels països en guerra, així com també el de les persones immigrants i refugiades.
Continguts <ul style="list-style-type: none"> ○ Compromís de grup i responsabilitat individual. ○ Moviments migratoris. Processos d'integració i cohesió social. 	Competències: <ul style="list-style-type: none"> ○ Competència social i cívica. ○ Competència aprendre a aprendre.
Activitats <ol style="list-style-type: none"> 1. Que en sabem sobre el concepte <i>Immigració i Refugiats</i>? Alfons, voluntari de la ONG, té com a objectiu reflexionar amb l'alumnat entorn aquests dos conceptes, que sabem?, quines són les diferències? A més, una vegada definit i entès aquestes paraules, es projectarà un mapa dels països que actualment es troben en guerra. 2. <i>Penélope, una historia diferente...</i> Amb aquest curt, l'alumnat ha de fixar-se amb les imatges i successos que van ocorrent i, sobretot, que és el que passa al final. L'objectiu es veure a quines conclusions arriben els xiquets i les xiquetes. 3. Ens movem! (Dinàmiques de grup) Per dinamitzar el grup, es realitzen dues dinàmiques: <ul style="list-style-type: none"> ▪ ELS COLORS: Amb diferents gomets de colors (blau, roig, verd i groc) els anem apegant al front de l'alumnat de manera aleatòria. Una vegada tots repartits, els demanarem que obriguem els ulls, com a condició no podran parlar, sols gesticular. Els direm que han d'agrupar-se com vulguen. ▪ BALLEM?: Mentre sona la cançó de Macaco "<i>Mensajes de Agua</i>" farem un 	

cercle i de manera voluntària el xiquet o xiqueta que vulga eixirà a ballar i la resta imitarà el que faça.

Avaluació

- Observació

Vídeo "Penélope, una historia diferente" : <https://www.youtube.com/watch?v=jNF8Vq9wevE>

Imatges dinàmiques de grup:

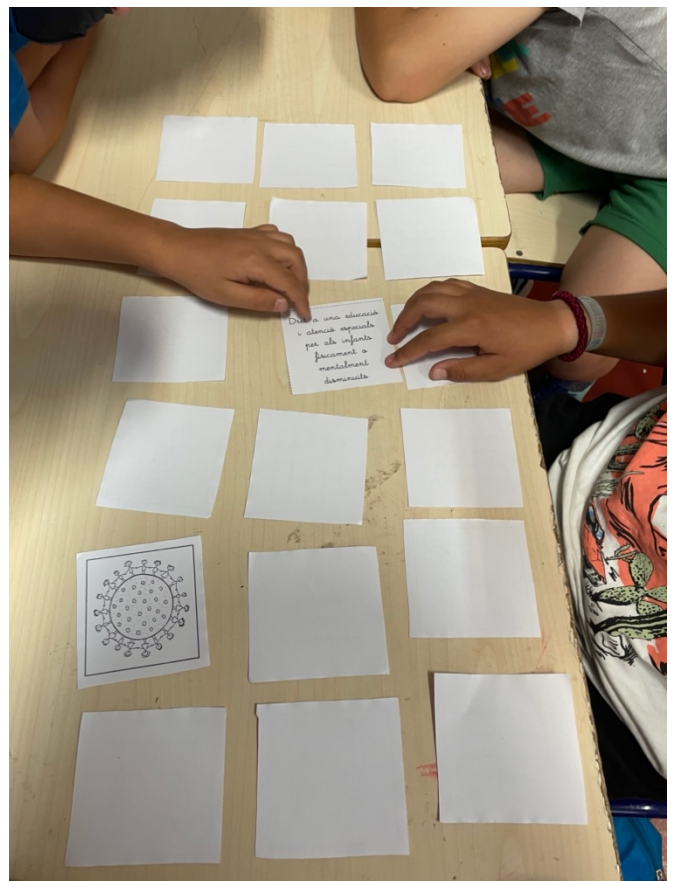
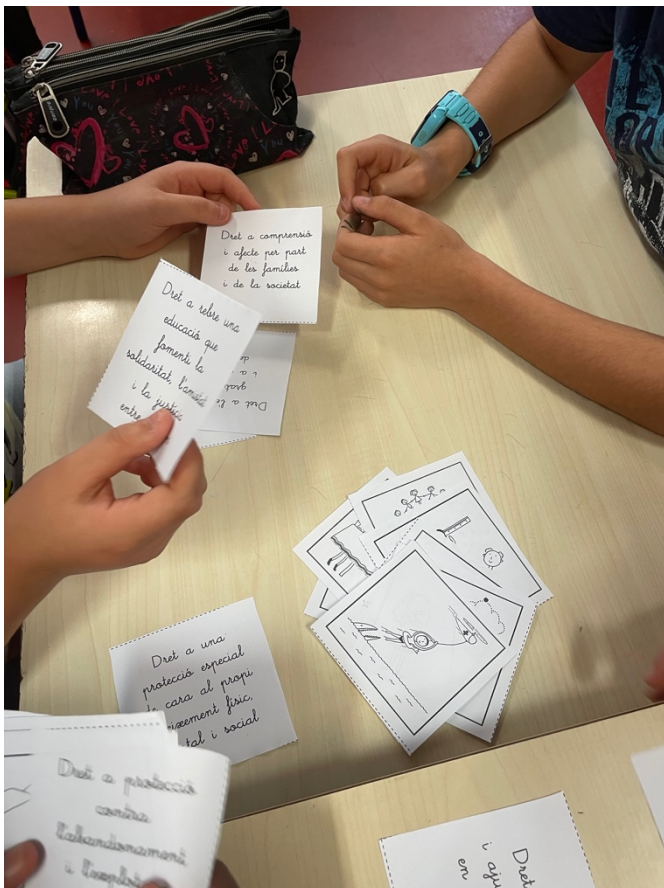
3.5. ACTIVITAT: ELS DRETS DE TOTS ELS XIQUETS I XIQUETES

ELS DRETS DE TOTS ELS XIQUETS I XIQUETES	
Temps i lloc 1 sessió a classe de 45 minuts.	Recursos utilitzats Humans Materials: Pissarra digital, 13 fitxes amb les seves il·lustracions de cada un dels articles.
Tipus d'activitat Col·lectiva i individual	Objectius - Conèixer els drets dels infants.
Continguts <ul style="list-style-type: none">○ Drets, llibertats i deures bàsics que configuren la ciutadania.	Competències: <ul style="list-style-type: none">○ Competència social i cívica.○ Competència aprendre a aprendre.
Activitats 1. Els nostres drets. En aquesta activitat, l'alumnat visualitzarà un Power point sobre els drets de l'infant. Els farem reflexionar i debatre sobre el concepte "drets humans", i també esbrinar entre tots la necessitat de tindre uns drets com a ciutadà i, per últim, els preguntarem si com a xiquets i xiquetes saben quin tipus de drets els corresponen, deixarem que pensen i reflexionen fins que finalment els ho mostrarem. 2. "Memory" Una vegada après els drets dels infants, els repartirem per grups un sobre amb els 13 drets (tres d'aquests seran trampa) i les seves corresponents il·lustracions. En primer lloc, l'alumnat haurà d'observar i identificar els drets que si són reals i eliminar aquells que no ho siguen. Posteriorment, els direm que juguen al joc del "memory", hauran de mesclar les fitxes dels drets i les seves imatges i anar identificant cada foto amb el seu dret corresponent.	
Avaluació <ul style="list-style-type: none">○ Observació	

Presentació Power Point:

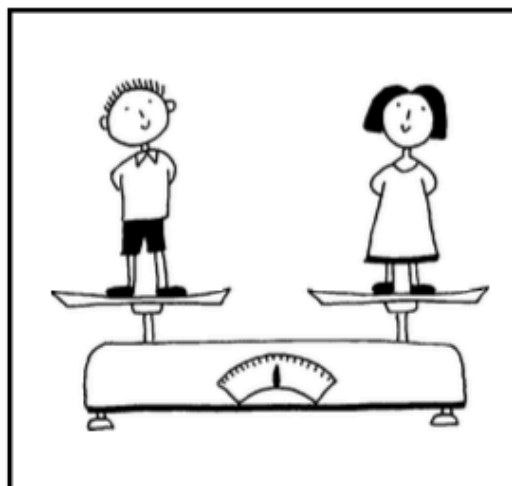
https://docs.google.com/presentation/d/12sedHQnyHS_oadrI5MRLcv3jZhjGA7qbKU86B-6wxho/edit?usp=sharing

Imatges del Joc "Memory":

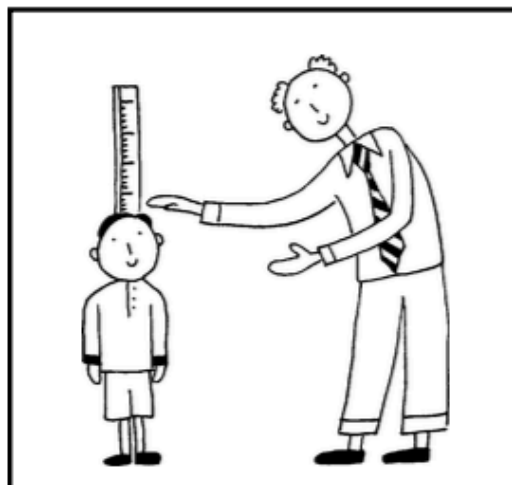

Decrets utilitzats:

Dret a la igualtat,
sense distinció
de raça, religió
o nacionalitat

Dret a una
protecció especial
de cara al propi
creixement físic,
mental i social

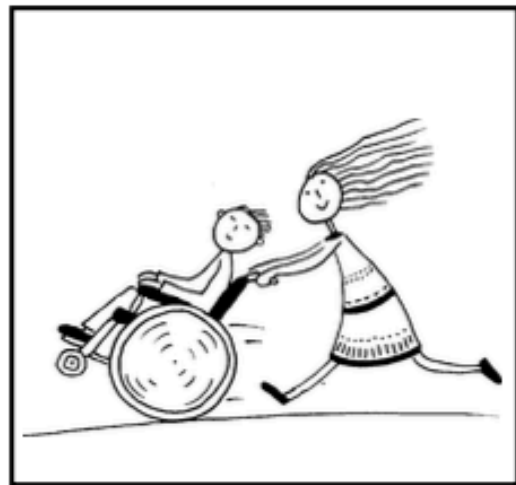
Dret a un nom
i a una
nacionalitat

Dret a una
alimentació,
habitatge
i atenció mèdica
adequats

Dret a una educació
i atenció especials
per als infants
físicament o
mentalment
disminuïts

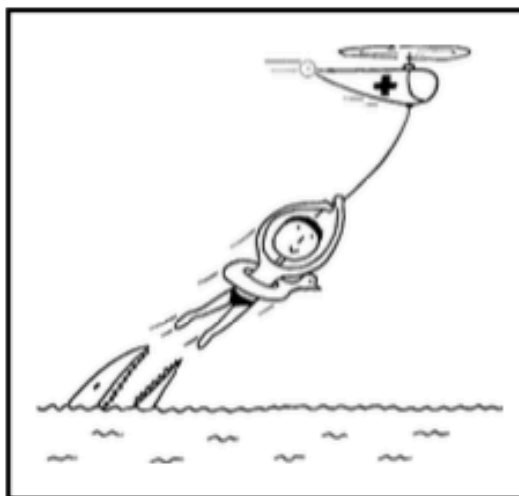
Dret a comprensió
i afecte per part
de les famílies
i de la societat

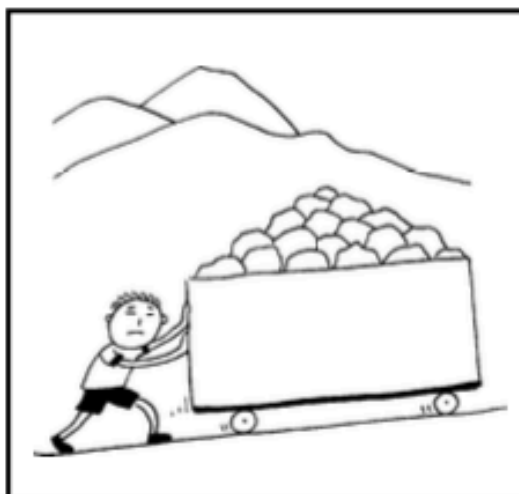
Dret a l'educació
gratuïta
i a gaudir
del joc

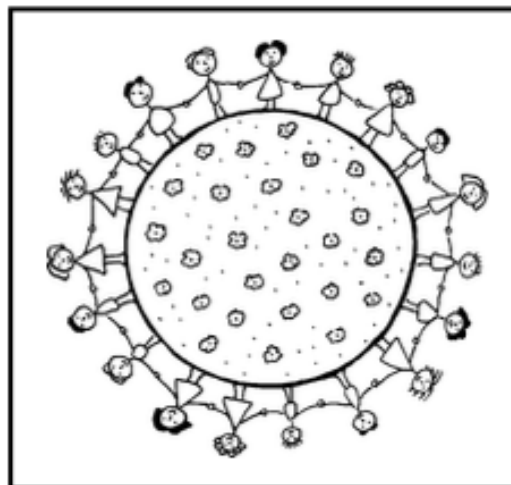
Dret a atenció
i ajuda preferents
en cas de perill

Dret a protecció
contra
l'abandonament
i l'explotació
en el treball

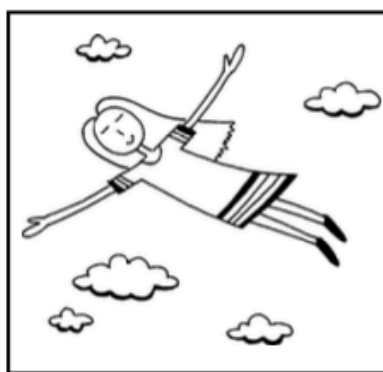

Dret a rebre una
educació que
fomenti la
solidaritat, l'amistat
i la justícia
entre tothom

Drets trampa:

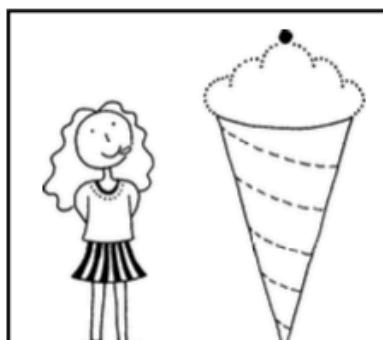
Dret a volar

Dret a no anar
a l'escola

Dret a menjar
gelats cada dia

3.6. ACTIVITAT: ELS NOSTRES ORÍGENS

ELS NOSTRES ORÍGENS	
Temps i lloc 2 sessions a l'aula. (Dues sessions seguides) 45 minuts cada una.	Recursos utilitzats Humans: la mestra Materials: 17 fitxes del mapa del món, d'Espanya, de la província de València, Alacant, Castelló, retoladors i ús de la pissarra digital.
Tipus d'activitat Col·lectiva i individual	Objectius - Conèixer els drets dels infants.
Continguts <ul style="list-style-type: none">○ Drets, llibertats i deures bàsics que configuren la ciutadania.	Competències: <ul style="list-style-type: none">○ Competència social i cívica.○ Competència aprendre a aprendre.
Activitats 1. Qüestionari de procedència familiar. Una setmana abans de realitzar aquesta sessió, haurem repartit a l'alumnat el qüestionari sobre els orígens, el qual hauran d'omplir i portar per fer una anàlisi amb gràfics sobre la procedència familiar de la classe de 4tA. 2. Els nostres orígens!. Primerament, a la pissarra de vileda escriurem el nom "CASTELLÓ" i amb retoladors anirem dibuixant fletxes segons la procedència de l'alumnat. Seguidament, repartirem el mapa del món i entre tota la classe haurem d'identificar i pintar els països de procedència que trobem en les famílies de la nostra aula. Una vegada fe aquest mapa, ens centrarem en el mapa d'Espanya on seguirem el mateix procediment. Finalment, repartirem el mapa de la Comunitat Valenciana i com hem fet amb els anteriors mapes, pintarem la procedència familiar. En finalitzar, els ensenyarem el resultat de l'anàlisi del qüestionari amb les gràfiques de cada lloc de procedència familiar on veuran que és una classe bastant intercultural, ja que tenim procedències de diversos països i també de dintre d'Espanya. Així, els farem veure que cada cultura ens aporta una riquesa i un aprenentatge que no hem de deixar passar ni oblidar.	
Avaluació <ul style="list-style-type: none">○ Observació	

